

BUTLLETÍ

ANY V * NÚM. 21 * JUNY 1989

del

CENTRE
PARROQUIAL

DE
ST.
JOAN
D'HORTA

En aquest número:

Estil cristià, per Mossèn Xavier Roselló:
Cap a un món nou / 18

Sant Lluís, pregueu per..., per Enric Roig
i Martí, President / 19

Joventut: Sant Lluís 89 / 19

Entrevistes, per Dora Serra: *Pere Casas
i Renom* / 20

Excursionisme: *Excursió a Tarragona,
Valls i l'Arboç*, per Jordi Toboso / 23

Catalunya en miniatura, per En Pau / 24

Fotografia: *Exposicions reglamentàries i
una de fotos-sorpresa* / 25

Records d'altres temps, per Pere Solé:
La festa patronal / 26

Manualitats: *Fi de curs i exposició* / 29

Teatre: *Premi d'interpretació* / 30

Les nostres fonts, per Miquel Tormos:
Les fonts de les masies / 31

Cap a un món nou

En arribar la primavera, tot ens parla de desvetllament, de renovació, de resurrecció: les plantes, els arbres, els ocells, la terra, les celebracions litúrgiques... Anem de cara a una vida nova, deixant enrera tot el que ens afeixuga i ens fa ser "homes vells", per convertir-nos, en Crist, en "homes nous". Una nova alenada d'aire fresc ens eixampla els pulmons del cos i de l'esperit. Visquem intensament aquest temps de gràcies, tot donant-ne gràcies fervorosament.

Massa vegades ens queixem —inútilment— que els ambients de la nostra societat estan paganitzats, materialitzats, que la injustícia i la immoralitat imperen en les estructures socials; ens preocupa el clima malsà en què s'ha de desenvolupar la nostra joventut; ens planyem de la mala distribució de la riquesa, de les opresions a què es veuen sotmesos alguns per al-

(llum, aigua, pintura, mobiliari, etc.);

no és just, no es cristià, que es molesti els veïns amb sorolls (ni que siguin musicals) o crits fora d'hora;

no és just, no es cristià, que es convoquin 500 socis a una assemblea i només n'hi assisteixin 60;

no és just, no es cristià, arronsar-se d'espatlles davant d'una necessitat o carència d'altri...

En molts aspectes, doncs, encara no hem "ressuscitat" prou; encara no hem passat de mort a vida en el nostre món individual i col·lectiu.

Aquesta és la Bona Pasqua que ens hem de desitjar els uns als altres, com ho fa a tots el vostre

Consiliari

estil cristià

per Mossèn Xavier Roselló

tres... I no ens adonem prou que, en bona part, som nosaltres mateixos —cadascun de nosaltres— els qui, amb la nostra complicitat o amb la nostra passivitat, estem mantenint i fins alimentant aquestes situacions.

És veritat que, individualment, no podem posar remei a aquest estat de coses, perquè els nostres intents s'estavellarien segurament contra el mur d'una societat abúlica o escèptica. Però si que està a les mans dels laics responsables fer-se ressò i encaminar els desigs i les reivindicacions de molts contra tot el que és injust, immoral, poc honrat o, simplement, desordenat en els diversos estaments i grups de la nostra societat, a fi d'estructurar-los a la llum dels autèntics criteris cristians que, segons la nostra fe, han de regular la convivència humana.

I això també val per la nostra Entitat. Per exemple, no és just, no és cristià, que "els de la Junta" hagin d'arreglar-ho tot;

no és just, no és cristià, que es defugi el compromís i la tasca a l'hora d'assumir responsabilitats;

no és just, no és cristià, que hom es faci còmplice amb el seu silenci del mal ús que pugui fer-se dels mitjans materials de la Casa;

no és just, no és cristià, que cadascú no vetlli per evitar el malversament dels serveis comuns

Nota: Aquest "Estil cristià" havia de sortir al passat número d'aquest *Butlletí*. No ho va fer per una manca de coordinació, imputable, principalment, al **Coordinador** de la revista, el qual en demana humilment però tant a l'autor com als lectors, i...

I aprofita l'avinentosa per fer repàs de la col·lecció completa de l'actual i modest *Butlletí del Centre Parroquial d'Horta* i comprovar que els altres articles del nostre Consiliari són els que citem a continuació precedits, cadascun d'ells, del número (i de la pàgina) on foren publicats:

- 2 (1). *L'Església és cosa de tots.*
- 3 (1). *Cristians en el món per i al món.*
- 4 (1). *Abans de tot, homes.*
- 5 (1). *... I es fôu home.*
- 6 (1). *L'eficàcia perdonable.*
- 7 (1). *Veure-hi sense haver vist.*
- 8 (1). *Esperar no és esperar-se.*
- 9 (1). *El Nadal i els Nadals.*
- 10 (1). *La Quaresma del C.P.*
- 11 (14). *Sereu els meus testimonis.*
- 12 (30). *La Mare del Redemptor i dels homes.*
- 13 (42). *El deure de seure-hi.*
- 14 (58). *Viure en comunió.*
- 15 (74). *El profitós cansament.*
- 16 (2). *"Plus Ultra".*
- 17 (18). *Santa Maria, Mare del Centre Parroquial.*
- 18 (35). *Identificació.*

Sant Lluís, pregueu per...

Precisament ara que, un any més, celebrem amb goig les festes del nostre Sant Patró, li preguem fidelment per tota la gent que treballa perquè el Centre Parroquial d'Horta pugui ser un baluart de *virtuts*, especialment de cordialitat i amor, condicions molt necessàries en l'època que ens ha tocat viure.

Preguem també pel millorament de la *virtut* associativa que hi ha generalment al carrer.

Sóc dels que creuen fermament que, si no ens adonem que dia a dia és més imprescindible la convivència per poder comprendre els problemes socials, humans i també particulars, per què no?, de la gent que tenim al costat quotidiament, poca *virtut* ens serà reconeguda pel fet d'ajudar el pròxim com a un mateix.

En valorar tot això, quedem d'acord que és molt urgent i necessària la comprensió humana, la col.laboració en els treballs que es fan per millorar la societat en conjunt i, sobretot, mimar l'amistat, imprescindible

virtut de perdonar-nos les diferències que sempre hi haurà en un estament com el nostre, que constantment augmenta activitats i massa social, i que, per això, és del tot imprescindible l'actuació de la gent que vulgui aportar idees, i encara que no sempre puguin ser les idònies, seran ben rebudes i avaluades com es mereixen.

Pensem-hi. Seria bo que els nostres Socis fossin prou capaços de vitalitzar al màxim les *virtuts* que ens manquen.

Al' hora de felicitar-vos amb motiu de la nostra **Festa Major**, espero el vostre ajut i la vostra col.laboració en la tasca que tenim endegada, i així podrem repartir-nos entre tots el "Gran Premi" de la *virtut* d'ajudar-nos entre uns i altres.

Confio que Sant Lluís ens escoltarà.

Rebeu la meua cordial salutació i ja ens veurem, si us plau, als actes de les Festes. Vostre

Enric Roig i Martí,
President.

joventut

Sant Lluís 89

Ja s'acaba el curs. Arriba l'estiu i la calor i ens preparem per a les vacances, que ja toca. Però abans de començar-les, acomiadarem el Curs 88-89 celebrant el dia del nostre Patró, Sant Lluís.

Aquest any les festes començaran el dia 3 i duraran fins al dia 21. Totes les seccions de la casa col.laboraran amb la Vocalia de Joventut

per tal de mostrar a tots els socis la tasca duta a terme durant l'any.

Esperem que el programa d'activitats us agradi i confiem veure-us a tots per aquí.

El soci és qui ha de donar vida al Centre i sense la seva participació, la casa no tirará pas endavant. Des de la **Vocalia de Joventut** volem fer una crida a tots els socis perquè vinguin a veure com treballen els activistes del Centre i s'animin a participar en les nostres activitats.

Bé, ens veurem al Centre.

Felices Festes de Sant Lluís 1989!

Vocalia de Joventut

Pere Casas i Renom

El soci núm. 15 del Centre Parroquial d'Horta es en Pere Casas i Renom. En Pere, nascut el 5 de juliol de 1922, és fill d'Horta, el mateix que els seus pares. Ja els seus avis eren ben coneguts al barri, poble en aquells temps.

—L'avi Casas era contractista d'obres. Vivia al carrer Sans Bernet, fill de can Xaló. L'avi Renom, nascut a Badalona, s'instal·là a Horta en casar-se. Van ser els masovers de can Peguera, l'antiga finca on avui s'aixeca l'església de Sant Francesc Xavier.

—He sentit anomenar més d'una casa Peguera; fins i tot, can Peguereta.

—Can Peguera Ric era la del Turó de la Peira. Can Peguera Pobre era una masia de l'avinguda del Dr. Pi i Molist, i Can Peguereta, que encara existeix, és al carrer Petrarca, la casa dels Bartrolí, socis del C.P.

—¿Quina era la feina dels teus avis, com a masovers?

—Tenien cura de les terres—encara no s'havien construït les Cases Barates; tot eren camps de cultiu—. També feien de transportistes de pedres i materials de construcció. L'avi conduïa un carro de "terrillo"—predecessor del camió basculant—i transportava la pedra de l'antiga pedrera del Turó de la Peira. Anys més tard, desaparegudes les terres amb l'edificació de les Cases Barates, passaren a viure a la casa pairal de Ca l'Anxo, al carrer Llobregós, en aquell temps, carrer de Sant Jaume.

—Existeix encara aquella casa?

—Fa tot just dos mesos que l'han enderrocat per construir-hi pisos.

—El progrés! (?)

—Quan els pares es van casar, van anar a viure a la Baixada del Mercat, paret per paret de can Ferran i la seva família. Les mares es feren molt amigues, i s'arribaren a estimar tant com si fossin germanes.

—A més de vivenda tenieu taller de fusteria?

—Sí. El pare era fuster d'ofici i allí començà a treballar pel seu compte.

—N'hi havia molts, de fusters, a Horta?

—Sempre n'hi ha hagut molts. Però dels que jo vaig arribar a conèixer, quasi no en queda ni un.

—Recordes fusteries antigues?

—Recordo les dels Font i Boada, a la plaça Eivissa, "sota el pont", on ara hi té la botiga en Calafell. La Caixa s'enamorà d'aquell local, el comprà i hi obrí la primera oficina del barri. Més tard es traslladà al carrer Horta, al "campanar", on encara està ubicada. També recordo la fusteria de l'Angel Borràs, que s'especialitzà en moble fi i restauracions, que tenia el taller al carrer Major, sota de can Javaloy. El seu cosí Borràs, també fuster i ebenista, al passatge Capdevila; i

un tercer Borràs, al carrer Peris Mencheta. L'E-mili Fuster, tenia el taller a la "riera", ca-

rreer Tajo. Nosaltres fèiem tota mena de treballs: mobles, bastides, fusteria per a obres i instal·lacions...

—Has dit "nosaltres". Entenc que tu treballaves amb ton pare i així aprengueres l'ofici.

—Això mateix. Quan vaig complir els dotze anys, el pare considerà que ja en tenia prou, d'escola, i em posà a treballar al seu costat.

—¿Els teus anys escolars transcorregueren als "Hermanos"?

—Sí, com la majoria de la meua generació. Recordo, però, que els meus primers passos escolars foren a l'escola de les monges Dominiques, a la sucursal que regentaven a la plaça de Santes Creus.

—¿Què feies a les hores de lleure?

—Jugava al carrer, a la riera. Anava al "local", a aprendre de doctrina, després al cinema i, de més grandet, als Lluïsos.

—Quan te'n feres soci?

—No ho sé pas. No me'n recordo gens. Sóc soci de sempre i no penso desfer-me'n.

entrevistes

per Dora Serra

—Activitats al Centre?

—Jo només he fet d'espectador. Alguna vegada anava a les excursions. També era un assidu lector de la biblioteca. Ho sento! La meua vida ha estat sempre la feina i la família i res més. El meu germà Jaume era la llumenera de casa i bon professional com a metge, pintava molt bé, escrivia, feia esport... Tot el que es proposava. Jo m'he quedat sempre a l'ombra.

—Formar una família és una obra meravellosa i treballar bé un ofici també és molt valuós. Tornem a parlar de fusters. Jo sé que, durant la guerra, els Lluisos fou un local de fusteria. Què me'n pots explicar?

—Tots sabem que el dia 20 de juliol del 36 cremaren el local dels Lluisos. En Josep Campmany ho explicà amb força detalls en la seva entrevista (**). Tot el que era teatre quedà destruït. El govern col·lectivitzà fàbriques i tallers. Acordaren agrupar tots els fusters d'Horta i ens bastiren un local als Lluisos per a treballar-hi tots plegats. Posaren un comissari foraster com a principal responsable i el meu pare feia de Director, que li deien el Tècnic. No va funcionar gaire temps per manca de personal, ja que la majoria de treballadors foren cridats a files i hagueren de marxar al front.

Jo vaig entrar a treballar en un taller molt gran de Sant Andreu, que ja existia abans de la col·lectivització.

—L'intent de col·lectivitzar totes les propietats privades és la base del socialisme: "la transformació del sistema de propietat privada dels mitjans de producció i canvi en un sistema de propietat col·lectiva dels mateixos en nom dels interessos dels treballadors". ¿Per què va fracassar aquest intent al nostre país? Suposo que fou un fracàs, ja que, actualment, no se'n parla pas, de tornar-lo a posar a la pràctica, tot i que som regits per un govern socialista.

—El fracàs suposo que es deu a la manca d'interès per treballar sense saber per a

qui. Potser som egoistes i necessiem defensar la nostra propietat privada per a nosaltres i per als nostres fills. Potser la idea és bona, però veiem que a tot arreu fracassa el sistema, fins la URSS sembla que fa marxa enrera. El que visquérem en aquells moments fou veure com ens prenién la nostra propietat, les màquines, les eines, el material i no en rebérem cap recompensa; sols un lloc de treball mal remunerat. Si hi hagué algun benefici, ningú no sap on va anar a parar.

—Explica'ns algú fet concret relacionat amb el treball.

—Recollíem els desperdicis de fusta i encenalls i els entregàvem als Menjadors Popolars que estaven instal·lats a l'església del convent

(**) Vegeu l'entrevista a en Josep Campmany i Saugués, al *Butlletí* núm. 12, de juny de 1987, pàg. 36 a 39.

de les Dominiques, al carrer Campoamor. De tant en tant, ens convidaven a tots a fer un sopar de mongetes seques amb suc vermell (suposo que el pebre donava aquell color perquè el que és xorissó, no se'n veia per enlloc). Aquell dia ens atipàvem amb perill d'agafar una indigestió, ja que estàvem avesats al dejuni obligatori.

—*Vau passar estretors?*

—Vàrem passar gana. Una vegada vaig anar amb un company a cercar provisions als pobles. Vàrem passar tres dies sense tastar ni un mos. Vàrem veure bròquils en un camp i en vam robar un per a menjar-nos-el cru. Era tan dolent, que ni amb la fam que dúiem ens el vam poder empassar.

—*Vas haver d'anar al front?*

—No. Sóc de la lleua del 43, la primera que se'n lliurà. Vaig fer el servei militar com a voluntari a l'aviació. M'hi vaig tirar cinc anys!

—*Has pilotat alguna avioneta?*

—Què va! Els primers cinc mesos els vaig passar a Logronyo, veient els avions, rentant-los i res més. La major part del temps, el passàvem treballant al camp, fent de pagesos: cavar, regar i repassar les patateres per a lliurar-les de les cuques, la plaga de l'escarbató. Després vaig poder tornar a Barcelona i m'estava a les oficines de la Jefatura d'aviació, al carrer Tuset.

—*Quan es reconstruïren els Lluïsos, vosaltres, els Casas, us ocupàreu del treball de fusteria.*

—Sí, i no sols de les bastides i fustam, sinó també de les butaques. La meitat de les existents foren fetes a casa meua. L'escenari fou dirigit per en Joan Mari, però tot construït nostre.

—*Va costar cobrar la feina?*

—Va costar bastant de temps... Ja estava previst des d'un començament que la cosa fora lenta. Però cobrarem!

—*També treballàreu a la Parròquia?*

—Vàrem treballar-hi tots els anys que fou regida per mossèn Miquel Pujol. Les portes foranes les construï el meu pare i en feu donatiu.

—*El meu cunyat Pere, en el seus records d'altres temps, ens parlava de les processons de Corpus i dels altars que es bastien a molts carrers(**). ¿Qui en construïa l'armadura?*

—El veïns mateixos s'espavilaven, i quan no se'n sortien, demanaven ajuda als fusters. Nosaltres ens encarregàvem de dos o tres altars cada any: un davant del Forn Nou, baixada del Mercat, cantonada Riera; l'altre, el de can Solé, al carrer Chapí, del qual la senyora Carme era la "capitana", i un altre, a la plaça Eivissa o carrer Pere Pau, no ho recordo exactament. Nosaltres fèiem la carcassa, després els veïns portaven domassos, testos amb plantes, gerros amb flors, canelobres amb ciris i alguna imatge de la Doloresa o el Sant Crist.

—*Corpus era una gran festa popular.*

—Encara hi ha molts pobles que segueixen la tradició. A les grans ciutats, tot és més difícil.

—*¿Recordes alguna anècdota vinculada amb els Lluïsos?*

—En Lau feia de dimoni gros als Pastorets; tenia una veu molt potent. Tothom el coneixia. Un dia era al camp de futbol i s'enrabià amb els jugadors. Començà a cridar i a insultar amb tot el braó dels seus pulmons. Esverà tant el galliner que els guàrdies muntats a cavall el perseguiren i ell hagué de córrer de valent i amagar-se a casa del primer veí que li obrí la porta per a lliurar-se d'una bona lliçada de l'autoritat. Que n'hi hagué, de comentaris!

—*Bé, Pere. Si vols dir quelcom d'especial als lectors del Butlletí, tens via lliure.*

—Desitjo que els Lluïsos continuïn molts anys, eternament, si és possible, i que la joventut hi disfruti amb tanta alegria i benestar com ho fèrem els de la meua generació. Admiro i felicito tots els que treballen per conservar i reconstruir aquesta Casa.

—*Gràcies en nom de tots.*

Dora SERRA

(**) Vegeu el passat número d'aquest Butlletí.

Excursió a Tarragona, Valls i l'Arboç

Amb un temps no gaire bo, sortim en dos autocars, a les 8 del matí del dissabte 25 de febrer de 1989, en direcció a Tarragona. Esmorzem a l'autopista.

El Passeig Arqueològic de la romana **Tàrraco** és el primer lloc on anem per estirar les cames i contemplar àmplies panoràmiques sobre el mar i el camp.

Després visitem la Seu amb la seva barreja d'estils romà i gòtic que configuren la seva arquitectura i decoració. Sembla que la façana estigui en obres, esperant que vinguin uns senyors amb un nou estil per acabar-la. Potser sigui un somni...

Com que el sol s'amaga i ens avisa que

vol ploure, pugem als cotxes i anem en direcció a **Valls**, on, per dinar, mengem l'especialitat de la cuina típica i rural: és a dir, fem la calçotada.

A la tarda, de tornada, ens parem a **l'Arboç**, on ja hi havíem estat una vegada, però no podem pas visitar la imitació de la Giralda de Sevilla perquè està —ella sí— en obres.

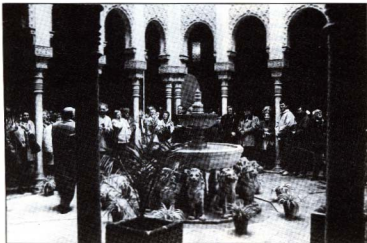
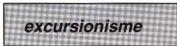
El pati dels lleons i la sala gran estan ben conservades, però l'altra part està molt deixada de la mà de Déu, perquè no tenen cap subvenció oficial. Pos-

siblement, perquè no és un monument històric sinó una idea que va tenir per fer-se el maco el senyor Roqué, alias *el Cagarrires*.

I sense cap novetat, amb alegria i bon ambient, arribem a Barcelona.

Fins a la propera!

Jordi TOBOSO

Catalunya en miniatura

Malgrat que el divendres va ploure — sobretot, al vespre —, cap a la matinada el cel estava serè i es veien lluir els estels amb tota la seva intensitat i a l'hora de sortir feia un dia esplèndid. Això ens va animar, perquè semblava indicar que tindriem una bona sortida turística.

No obstant això, quan ens dirigíem cap a Sabadell i Terrassa, el paisatge cada cop era més tapat de boira i no vàiem res. Tant és així, que no vàrem veure la majestuosa silueta tan volguda de Montserrat, ni la xarxa de carreteres que menen cap a Manresa. (Per als conductors d'automòbils ha de ser un bon dilema i un difícil trencaclosques i no deixa de tenir mèrit que arribin a treure'n l'entrellat.)

A Navarxes vàrem esmorzar i després vam realitzar la primera de les visites programades: la de Sant Benet de Bages, però ens hi passàrem més estona de la prevista i ja eren les dotze del migdia que ens adonàrem que no teníem temps de visitar Manresa i la Santa Cova, i que ho trobaríem tot tancat. Per tant, es decidí de deixar-ho per un altre dia, i ens encaminàrem directament a Torrelles de Llobregat, per dinar i visitar el petit parc de Catalunya en Miniatura.

Durant bona part de la tar-

da ens hi dedicàrem, admirant les fidels reproduccions que s'hi ofereixen, entre les quals n'hi ha de ben significatives, de monuments i edificis molt entrançables per a nosaltres.

De tornada, a una hora prudencial per no trobar-nos amb entrebancs per la carretera, ens dirigírem cap a l'entrada nord de la ciutat, per entrar-hi per la Meridiana, i això ens permeté de fer-ho sense dificultats.

Barcelona, 2 d'abril del 1989.

En PAU

Exposicions reglamentàries i una de fotos-sorpresa

Tal com anunciàvem al passat *Butlletí* (el n.º 20, de març de 1989, pàg. 16), continuem fent una exposició cada mes. Els nostres socis hi col·laboren amablement.

El mes d'abril exposà en Gaspar Agulló una col·lecció de nostres. Fotografies molt ben tractades, ben enfocades i virades moltes d'elles amb la delicadesa i netedat a què ens té acostumats en Gaspar.

El mes de maig fou en Jaume Puig qui

ens presentà les seves obres de tema variat. Donem les gràcies als nostres socis per l'esforç realitzat. Muntar una exposició és arriscat i més difícil del que sembla.

El dia 20 de maig tinguerem una segona sessió sobre muntatges fotogràfics, que ens oferí l'amic Antoni Grau de Sabadell. Fou una sessió pràctica, de laboratori, molt profitosa. Li n'estem molt agraïts.

El mes de juny, tot col·laborant en les Festes Patronals, exposarem obres de tots els assistents a les tertúlies mensuals, en un tema monogràfic: *Horta*. Aquestes fotografies seran cedides a l'arxiu de la Secció. També celebrarem el 17è concurs nacional de diapositives i una mini-exposició de fotos-sorpresa realitzades durant les excursions amb autocar d'aquest curs. S'admet material de tots els afeccionats que han viatjat amb nosaltres.

Grup Fotogràfic d'Horta

Juny 1989

Capítol XXI : La festa patronal

Com sigui que aquest butlletí deurà veure la llum pels voltants de la festa de Sant Lluís, m'ha semblat oportú recordar com se celebrava aquesta festa quaranta, cinquanta, seixanta anys enrera.

Era per a l'Acadèmia de Sant Lluís Gonçaga d'Horta un dia de gran goig el destinat a la veneració del seu Sant Patró, i es donava atenció especial als actes religiosos en honor seu. Érem conscients que aquella era la Festa Major de la Casa, que la Casa era de tots, que tots érem una gran família i que un dels nostres grans ideals era la constitució d'una família de famílies.

Tinc a les mans el programa de la festes corresponents al 1936, que em servirà de base per anar recordant les diferents activitats:

"MATÍ A LES VUIT: COMUNIÓ GENERAL AMB PLÀTICA PREPARATÒRIA A CÀRREC DEL NOSTRE DIRECTOR R. VIND. M. IGUEL P. UJOL". La missa de Comunió General es celebrava únicament en les grans solemnitats, i es diferenciava de la dels diumenges en què s'hi repartia la Sagrada Comunió al seu moment oportú, després de combregar el sacerdot, tal com ara es fa sempre; normalment, la Sagrada Comunió es repartia a la capella del Santíssim, abans i després de la missa. Segons els rigorosos estatuts de l'època, eren reglamentàries per als socis les comunions de Sant Lluís i de la Immaculada, si bé no s'havia afusellat mai ningú per no complir el reglament. De tota manera, l'assistència era massiva i donava bo de veure aquella llarga filera de joves que s'acostaven a

rebre Nostre Senyor, la majoria dels quals ho feia a totes les festes; és el que avuidia recordem amb més enyorança els que som grans. (M'agradaria esplanar-me sobre el tema, però no ho faré pas... No los cas que se m'acusés de passar-me de rosca.)

"A LES NOU: ESMORZAR DE GERMANOR". Des dels començaments de la dècada dels trenta, l'esmorzar era a base d'entrepans.

Anteriorment, i des de temps immemorial, es feia la gran xocolatada, amb melindros, orxata, xarop i groseïta. Fou molt difícil canviar la xocolatada pels entre-

panys, per l'oposició dels socis més antics que volien conservar la tradició. Recordo que en una reunió de socis, poc abans de la Festa, el nostre director consumí una llarga estona per explicar com seria el nou esmorzar, i recordo que, amb paraules textuals, digué que *el permil vessarà d'entremig dels panets*. (Puc donar testimoni que el permil novavessar.)

"A LES DELU: O RÍO SOLEMNE, EN EL QUAL EL NOSTRE ORFEO MONTSERRATÍ INTERPRETARÀ LA MISSA PATRIARCAL DE PERROSSI I EL CREDO DE LA MISSA DEL PAPA MARCEL, DE P. ALESTRINA. EL R. VIND. D. R. M. ANJEL R. OVIYA ÉS L'ENCARREGAT DE L'HOMILIA DEL SANT PATRÓ". L'Església Parroquial plena, amb assistència de gran quantitat de socis, joves i adults, la majoria amb la medalla del Sant a la solapa. Tots els anys es procuraven els serveis d'un orador de categoria per a l'homilia, que es predicava des de la trona. L'Orfeo Montserratí, mentre tingué vida, col·laborà sempre a l'acte.

"A LES DOTZE: SOLEMNE ENTRONITZACIÓ DEL SAGRAT COR A L'ESTATGE SOCIAL". En un acte molt simpàtic, fou entronitzada una magnífica imatge del Sagrat Cor, imatge que

records d'altres temps

per Pere Solé

tingué vida efímera, ja que un mes després seria tirotejada i destroçada pels quatre infeliços que assaltaren el local el matí del 20 de juliol del 1936.

"TARDA A LES SIS: CONCERT PER L'ORFEO

MONTSERRAT:

El Cant de la Senyera	Milet
Scherzo (estrena)	Martini
Himne a l'Arbre Fruiter	Morera
Els Pescadors (1a audició)	Clavé
L'Hivern (estrena)	Lullí
Brindis (estrena)	Mozart
Empordà i Rosselló	Morera
Ocellada	Jannequin

"SEGONA PART: *L'elenc artístic de l'entitat, sota la direcció d'En Francesc Vendrell, posarà en escena la comèdia en tres actes, original de V. Coma i Soley, que porta per nom:*

ELS QUATRE CORDERS DE BLANES

Repartiment:

Cimerol, P. Solé; Batlle, J. Urdeix; Esfera, J. Raurell; Quim, J. Homar; Met, P. Vallribera; Agutzil, J. Saló; Hostaler, J. Aragall; Coronel, F. Solé; Capità, F. Toboso; Tinent, S. Bes; General Zapatero, F. Vendrell;

Sastreteria, Armeria, Perruqueria i Adreç."

Resultaren anecdòtiques les paraules pronunciades per en Pere Vallribera mentre baixava el teló al final de l'obra: *Morir per morir, val més morir tip...* No, no va morir en Vallribera, el popular amic que tots coneixiem per *l'Onclu*, perquè tenia quatre nebots més grans que ell; no va morir, encara que a la guerra va perdre 62 quilos de pes, ja que els seus 130 s'havien quedat en 68 quan tornà del front. Però sí moria en aquell moment tota activitat en aquell escenari, car les paraules *Morir per morir, val més morir tip* foren les darreres que s'hi pronunciaren abans de l'incendi.

Encara que en aquella ocasió es feu una representació teatral, quasi tots els anys l'espectacle de la tarda consistia en allò que en dèiem *vetllada literàrio-musical*, en

la qual actors i no actors, i també alguna criatura, recitaven poesies i cantaven cançons. La *vetllada literàrio-musical* resultava més aviat avorrideta, però com que era la festa del Sant Patró, la sala s'omplia de gom a gom i no s'escatimaven els aplaudiments. Hi havia actors que sempre repetien la mateixa poesia, que la clientela ja sabia de memòria. En Lluís Homar sempre llegia la poesia *La Germana de la Caritat*, però com que era bonica i sentimental, no deixaven d'aparèixer llagrimetes en bastants ulls femenins... i també masculins. Jo mateix havia recitat tres vegades—potser quatre—la poesia *La Batalla de Lepant*, de Mossèn Cinto, tan bonica com poc coneguda. La magnífica relació del Mestre Jordi del Ferrer de Tall, que comença: "El meu pare, que Déu l'hagi perdonat...", apareixia també tots els anys en boca d'en Miquel Bonet, en Francesc Vendrell, en Miquel Campmany i algun altre, fins que l'any 1948 se m'acudí escriure i recitar-ne una paròdia, i "El meu pare que..." ja no va aparèixer més. Recordo també l'admirable amic que fou en Josep Comas, recitant per dos anys consecutius, quan en tenia de sis a vuit, amb inoblidable gràcia infantil, la poesia *La Castanyera*, fent-nos riure de bo de bo. I segueixo recordant aquells esplèndids concerts de piano i violí amb què ens delectaven la senyoreta Teresa Busquets i en Josep Bartomeus, entre l'any 28 i el 34.

"NIT A LES DEU: GRANS PARTITS DE PILOTA A MÀ EN EL NOSTRE FRONTÓ". Generalment, a aquella hora, es feien ballades de sardanes.

"DIES 28 I 29 DE JUNY: *Sensacionals sessions de cinema sonor; projecció de la super-producció, estrenada enguany en els cinemes de Barcelona, amb èxit sorollós, que porta per títol:*

JUANA DE ARCO.

Completarà el programa altres cintes de gran valor."

La màquina de cinema sonòestrenada feia pocs mesos, va ser també destruïda tres setmanes més tard.

En aquella programació del 1936 veig que no s'anunciava —no sé si és que ja no es feia— la funció religiosa que en honor de Sant Lluís se celebrava tots els anys en el temple a les cinc de la tarda. El que sí és cert és que la funció no tingué continuïtat després de la guerra.

Deixant ja la programació del 36, recordarem alguns actes i activitats celebrats en anys posteriors, sempre dintre de la festa de Sant Lluís.

Així, l'any 44 es beneí la nova imatge del nostre Patró a la Parròquia, car l'anterior no s'havia pas escapat del sacrifici total. A continuació l'orfeó hi donà un concert.

L'any 52, a més del tradicional esmorzar de germanor, al migdia s'oferí un aperitiu d'homenatge al quadre escènic, que acabava de guanyar el primer concurs d'elencs teatrals.

El 53 s'estrenà la sardana *La Festa de Sant Lluís*, especialment composta i dedicada pel mestre Casas Devesa.

En anys següents s'anaren introduint

SAN LUIS GONZAGA
rogat por nosotros.

noves activitats. Veiem, per exemple, com l'any 60, al camp de esports del carrer Salses, es disputà el trofeu "Copa de Sant Lluís" de bàsquet, i, a continuació, el vermut-sorpresa que, amb èxit creixent, havia ja substituït l'esmorzar de germanor.

L'any 63 la festivitat religiosa tingués especial relleu; esporàdicament es feu una missa vespertina, a dos quarts de nou, a l'altar de Sant Lluís, i s'hi inauguraren les evocatives pintures murals que l'adornen.

Quan aquest petit treball vegi la llum, s'estaran donant els darrers tocs preparatoris o s'haurà ja celebrat la festa patronal d'aquest any 1989. La nostra joventut, les diverses seccions, s'hauran entregat com de costum a la tasca que els és encomanada. Nosaltres, els que ja estem fora de tota activitat, hem de demanar fervorosament al nostre Patró que hi hagi encert en les decisions de la junta directiva, i zel, comprensió i harmonia entre tots els afiliats. Així sigui.

Academia de Sant Lluís Gonzaga

D' HORTA

Recort de la

FESTA PRINCIPAL

*Cel-lebrada en el dia 28 de
Juliol de 1918.*

Tip. Ribes Hoag.-HORTA.

PERE SOLÉ I SANS

Fi de curs i exposició

S'acaba el curs amb recança per part d'alumnes i professors. Ens hi trobem tan bé, tots plegats, en les distintes seccions, que ens dol haver-nos de separar durant els quatre mesos estivals. No serà tan llarga, però, la separació, ja que del 10 al 17 de juny tindrem **exposició** oberta a tota la barriada. No deixeu de visitar-la! Quedareu sorpresos dels magnífics treballs que unes mans destres poden realitzar.

Com podrem comprovar, el 98% del personal és femení, cosa que no deixa de ser preocupant, ja que, repassant les

l·listes de socis, veiem que el nombre d'homens és molt superior al de dones. ¿Què fan, doncs, tots aquests homes que no col·laboren? ¿Per què no tenim seccions de fusteria, marqueteria, pintura a l'oli, dibuix lineal, ferro forjat..., de treballar el fang, el marbre, el paper *maché*..., o de fer espartenyets o qualsevol dels mil i un oficis manuals que els nostres mestres artesans han treballat al llarg de la història?

Esperem nous capdavanters disposats a donar al proïsme el saber que han acumulat al llarg de la vida. Entre nosaltres no hi ha "mestres"; només gent de bona voluntat que brinda desinteressadament el poc o molt que sap, perquè un altre ho aprengui.

Que no s'apagui la flama del bell treball artesà!

Com que aquest és l'últim escrit del curs, permeteu-me acabar amb unes ressenyes del costumari català d'en Joan Amades sobre l'estiu:

"Pel mes de juny celebrem les festes patronals d'una colla de sants molt populars a

casa nostra:

dia 13, Sant Antoni,

dia 21, Sant Lluís (patró d'aquesta santa Casa).

dia 24, Sant Joan, i

dia 29, Sant Pere.

Parlarem de Sant Antoni avui. Sant Antoni gaudeix d'un culte popular molt intens. És

un dels sants que va donar nom a més carrers de Barcelona. Encara avui dia hi ha tres vies a la ciutat vella que porten el nom del

sant baró.

És el patró dels paletes. Les fadrines casadores l'invocuen així:

*Sant Antoni beneït
feu-me trobar un bon marit
que sigui bon home i ric
i, si pot ser, de seguit.*

També vetlla perquè no ens falti el pa de cada dia:

*Sant Antoni,
feu que no ens falti el pa
ni per avui ni per demà.*

Hi ha la següent jaculatoria per a demanar el seu favor:

*Un parenostre a Sant Antoni
que ens guardi de foc i de dimoni
i en el bestiar del camp
de tot perill i tot mal.*

Té la virtut de fer trobar allò que s'ha perdut.

*Posa pau als matrimonis.
Alabat sies Sant Antoni!*

manualitats

Recordeu aquests refranys els mesos de la calor:

*Pel juny, la falç al peny.
Pel juliol, les garbes a l'era
i els bous al sol.
Per l'agost, ni dona ni most.
Dels dotze mesos que hi ha
el setembre és el més malsà.*

Ja en tornarem a parlar. Bon estiu!

Secció de Manualitats

Premi d'interpretació

La primera notícia que us hem de donar és... bona, molt bona. Com ja sabeu, aquest any hem participat en el III Concurs de Teatre al "Nostre Casal" de Gràcia. L'altre dia hi van fer el repartiment de premis —concretament, el dia 20 de maig— i ens van donar el II Premi a la Millor Actriu Principal en el paper de Camille de l'obra *No feu bromes amb l'amor*, d'Alfred de Musset, que interpretava Erènia Font.

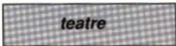
A part, van tornar a convidar-nos perquè participéssim el proper any, ja que el nostre treball els havia agradat

molt. Això representa que, per primera vegada, es reconeix la tasca que estem realitzant des de fa tres anys.

Esperem que aquest fet us animi a omplir un Teatre abandonat, quan antigament —segons ens havien dit— era

un local d'una nombrosa assistència. Per això us anunciem que els propers dies 10 i 11 de juny, dins les festes de Sant Lluís, oferirem el muntatge del *Tartuf* de Molière. Esperem que us agradi.

Grup de Teatre

CAPITOL X

Les fonts de les masies

Sembla ésser que un dels camins més trepitjats de Valldaura a l'Edat Mitjana era el que anava d'Horta a Cerdanyola, tenint una variant que menava a Montcada.

Sortint d'Horta es passava per les masies de can Sangenis, can Masdeu, ca

l'Apotecari (o can Rius), can Lloses, can Fermí —davant d'aquesta masia hi ha una cruïlla que menava a Montcada), can Catà, can Codina, can Canaletes i, finalment, passada la riera de Sant Cugat, Cerdanyola.

Avui dia encara és vigent aquest camí. Fent-lo a l'inrevés, o sigui, sortint de Cerdanyola, passant la riera, a mà dreta hi ha la masia de **can Canaletes** —antiga pertinença dels jesuïtes al segle XIII—. Dins d'aquesta masia hi havia una deu d'aigua de bon cabal

les nostres fonts

per Miquel Tormos

que omplenava una piscina.

Davant la masia destaca l'ermita de la Mare de Déu de les Feixes, amb uns magnífics xiprès com si fossin custodis silenciosos de la isolada ermita. Aquesta va ésser reedificada l'any 1759 a l'estil barroc. Es d'una sola nau precedida d'un atri. Als seus voltants varen trobar-s'hi restes romàniques.

Continuant camí, ens trobem amb

**c a n
Catà**,
finca
trencada
pel camí:
a l'es-
querra,
la gran

casa envoltada de jardins; a la dreta, un gran *parc natural* on els arbres d'espècies autòctones de Catalunya són conservats amb molta cura.

Fins fa poc temps, tots ells eren identificats amb un rètol: l'*homo depredador* els ha fet desaparèixer tots, els cartells.

A la part més ombrívola del parc, arcerat per un àmbit de pedra, hi ha una cabalosa font, que raja tot l'any. Uns tres-cents metres més amunt, al mig d'un tàlveg, una solitària font data de l'any 1784, envoltada de pins, ens donarà repòs. Aquesta deu, a l'estiu, queda eixuta.

Diverses institucions tenen cura de les aus, posant-hi, penjades dels arbres, caixes-nius per anar estudiant el cicle biològic i reproducció tant de les aus autòctones com de les migratòries.

Es meravellós gaudir dels camins ombrejats d'alts arbres a banda i banda, on les passejades al capvespre són amenitzades amb el refilar harmoniós de les aus cercant l'estatge per a passar-hi la nit.

(Barcelona, 11-04-89.)

Miquel Tormos i Rami

CENTRE
PARROQUIAL

ST.
JOAN
D' HORTA